

Володимир Худенко

ГАЗАВАТ

*«Скажи: «Господи!
Я вдаюся до Тебе від
мани дияволів. Я вдаюся
до Тебе, Господи, аби
вони не наближались до
мене»*

**(аль-Мумінун 23:
97–98)**

ВСТУП

Інформація заступника
начальника Генерального Штабу
Збройних Сил СРСР в Апарат
президента СРСР за фактом
несанкціонованого початку операції
«Аль-Масіх Аль-Каззаб»

22.08.1991

Апарат Президента СРСР
Надзвичайно секретно

Генеральний Штаб Збройних

Сил СРСР інформує про наступне.

В період подій 18–21 серпня цього року групою невстановлених осіб, імовірно усупереч законодавству санкціонованих минулим злочинним керівництвом Генерального штабу, були виконані заходи першої і другої фази операції «Аль-Масіх Аль-Каззаб». Нині по лінії МВС та КДБ нам достеменно відомо про трьох приведених в Ахирет Аль-Масіх Махді, проте місця їх знаходження залишаються невідомими.

Ми продовжуємо робити все можливе задля найшвидшого виявлення координат комплексів та їх подальшого знешкодження. Просимо дозволити нам якнайширше використання збройних сил для цих цілей.

Заступник начальника
Генерального Штабу Збройних Сил
СРСР

*Маршал Радянського
Союзу Шапошников Є. І.*

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

(Аль-Масіх Махді)

1

Покинутий піонерський табір в ранковій тьмі липня.

Лиш хащі та височенні трави між будов, а тротуари встелені перегнилим листям давно минулих літ.

Лиш блідий туманець вздовж стадіону та розбиті очниці вікон.

Та гайне з полів п'янкий літній вітер — внесе в обшарпані коридори запах пшеничних нив, полину, тяжкий туманний дух далеких боліт, глинисті пахощі вологої куряви обочин.

І вітер хитатиме трави. А десь на селі витимуть пси.

А тоді поволі стане світати, і кривава зоря спалахне над руїнами колгоспного двору та школи, над сонними вуличками запустілого села, над покинутим піонерським табором в отім його тужливім сні липня.

2

Соломія була проти цього місця, бо воно їй не подобалося з дитинства. Вона пам'ятала один випадок, так — безглуздий спогад, словом, коли їй

було ще років шість, перед самою школою, то тато прийшов додому з роботи пізно ввечері і вигукав маму надвір. Там вони про щось довго гомоніли, а тоді, зайшовши в хату, накинули куртки і вдягли також Солю. За тим, як стемніло, вони втрюх рушили притихлою сумовитою вуличкою села до покинутого піонерського табору. Батько звернув на півдорозі й пішов спочатку обніжком через людські городи, а тоді стежкою через хащі — нею зазвичай ходили доярки на ферму, коли та ще животіла.

В ті часи, в одну і ту ж пору вранці і ввечері, на все село зачинали гудіти доїльні апарати, і дівчинку це чогось завжди веселило — їй затим довго не вистачало того гулу, коли колгосп збанкрутував і розвалився.

Так от — тоді вони втрюх зайшли на територію покинутого піонерського табору і пройшли по густих травах, по потрісканому засміченому асфальту тротуарів до будівлі кухні й столової. Тато з мамою за тим витаскали з приміщення важезний і здоровенний металевий стіл, а Соля в цей час тинялась коло гойдалок, ніби як назирці, і їй було якось незатишно.

Тоді вони вдвох із мамою тягли цей стіл додому по вулиці, а Соломія йшла слідом. Не дуже вже й ховались, бо час був пізній і ніде в хатах не світилось.

— А чого треба ховатись? — спитала Соля в

батьків. — Бо ми цей стіл вкрали?

— Не вкрали, бо він нічий, — огризнувся батько. — А дурнове — то чортове...

— Не вчи дитину дурницям, — не надто впевнено мовила мама.

— А що їй казати? — впівголоса звернувся до неї батько.

Мати мовчала.

— А якщо нічیه, то за чим ховатись? — знов поцікавилась Соля, трохи боязко.

— Щоб інші не одняли, — хихикнув батько, а Соля на те примовкла.

Інші. Це Інші — от хто це. Інші нападуть на них з татом і мамою, і однімуть стіл, і взагалі — бозна, якого лиха можуть наробити оті таємничі Інші.

То от хто, виявляється, чатував на неї там, коло гойдалок, в липневій тьмі покинутого піонерського табору. От чого їй там було так незатишно і наче аж мурашки по шкірі — це Інші чатували на неї із заростей, з високих трав довкруг стадіону, з хащ уздовж засмічених алей і з розбитих вікон облуплених, понівечених будиночків піонерів, з дверей котельної і столовки, з площі танцполу і оброслої кленками будки кіномеханіка. От чому на території табору так якось неприємно знаходитись завше, та на нього й дивитись неприємно, навіть з дороги, коли ідеш до магазину,

особливо восени, коли дрібно мрячить і все довкруг застилає туман.

Бо там живуть Інші.

Хто ж вони, ці Інші? Соломія не знала. Їй тільки здавалось, що це якісь недобрі істоти. Хижі і лиховісні. Можливо, вони схожі на людей, цілком можливо, але та схожість вкрай оманлива — насправді вони зовсім не люди, насправді вони — це щось зовсім інше.

Звідки ж вони взялись, га?

Можливо, вони лишилися в таборі ще з тих часів, коли сюди на великих автобусах приїжджали піонери з міста. Спереду і ззаду тієї веревиці автобусів інколи їхали міліцейські машини зі смішними мигавками. А автобуси завертали між тим на курну дорогу через невелике пшеничне поле і проїжджали під залізною аркою: «Ласкаво просимо! Табір «Орлятко». Там з них виходили піонери з вихователями і потім до вечора носились тротуаром зі сміхом і криками. А ще вони інколи ходили купатись до річки, і тоді сільські діти, і Соля разом з ними, чіплялись за міськими і також гралися на території табору. Батьки тоді, правда, лаялись, бува, бо то далеченько від їхнього дому, а вона ще дуже мала, та й вихователі з табору були також наче не дуже раді гостям, але то таке.

То, може, Інші залишилися в таборі ще з тих часів. Усі піонери роз'їхались, а Інші лишилися. І

тепер чатують з хащів, з літнього присмерку. Чатують на селян, що поволі розкрадають піонерський табір.

Можливо.

А можливо, вони живуть тут із часів ще більш давніх, і піонери з вихователями були лиш гостями в їхнім домі, як були гостями в таборі Соля та інші сільські діти? А можливо, ми всі, всі люди на землі — лише тимчасові гості в їхнім домі?

3

Руслан знов відволік Соломію від її спогадів.

— То як? — спитав він уже, либонь, десятий раз за ранок.

— Ніяк, — огризнулась дівчина.

Теж мені райцентрівський мачо, думала вона про себе. Він чогось вважає, що як все життя прожив у місті і в нього батьки торгують якимись шмотками в двох палатках на базарі, а всілякі шалави вішаються на нього, аби він покатав їх на татовій тачці, то тепер будь-яка його ідея апріорі має вважатися вдалою.

Ну не факт, взагалі-то. І ще в нього є дебільна звичка набратися десь різноманітного сленгу і корчити з себе чи то бандита-рецидивіста, чи то хіп-хоп-супер-стар з російського MTV.

І до всього — він, як і очікувалось, вважає

Солю селючкою. Ні, ну — в принципі, в певному сенсі так воно і є, звичайно. Тобто — переїхали вони з батьками до міста не так і давно (як батьків брат помер і йому залишив квартиру), і Соля хоч і закінчувала вже міську школу, але в селі ж прожила досить довго. В Сулимах тих злощасних, і хата навіть там лишилась, хоч і обдерта, і впаде скоро, і двір обріс бур'янами, а все ж — хатинка в селі.

Було б продати краще, так ніхто не купив. Де? В Сулимах? Ага, найшли недоумка купувати хату в Сулимах. Ото подивись — не я там уже побіг хату в покинутому селі купувати? Ну як покинутому... В Сулимах ще лишились люди, але в основному пенсіонери, та й тих небагато. А що ви хотіли — автобус в Сулими ходить двічі на тиждень — вранці і ввечері. Перша ходка і остання. Од траси далеко. В радянські часи хоч колгосп був великий, мільйонник ніби, та і ще ж той піонерський табір...

Ні, ради правди — ідея та сама по собі, може, й нічого. Тобто ідея з'їздити групою на природу. Практика скоро закінчується, і прощай миршавий заводик. А там туди-сюди — і дивись, вже диплом, і захист, і прощай провінційний інститут. І тоді всі роз'їдуться хто куди, в основному рватимуться в столицю, звичайно. Або хоча б в обласний центр. Може, й не звидяться більше по-нормальному, а так хоч пам'ять буде.

Тільки от чого в Сулими? Поїхали б ото на

Сейм банально, або хоч куди. Що там путнього в тих Сулимах нещасних?

Ясна річ, Соля не мала на увазі свої дитячі страхи і забобони стосовно піонерського табору. Вона завше була фантазеркою, і всі це знали — і батьки, і шкільні товариші. В основному все, що собі навігадує, вона забувала тут же — на другий день або й раніше. І потім вигадувала щось нове. Словом — то таке, дитячі дурощі. Але ж Сулими — то всього-на-всього задрипане село, в якому майже не лишилось жителів. Природи там особливої нема, як-не-як не заповідник. Річечка невелика — купатись можна, але на те ще й місце знайти треба, бо подекуди затягло жабуринням, та й міліє з кожним роком дужче й дужче.

А там, де не мілко і вода чиста — там паша, і там скотина змісила глину і мул, і пройти ніяк, і сісти ніде, і коров'ячий та гусячий гід минати треба. І вода майже стояча, а через те — п'явок до гібелі.

І комарня, і оводи... Ну, припустімо, цього добра і на Сейму вдосталь, це Соля, звичайно, перегнула.

Але за решту — видить бог, що так і є.

Крім цього — де ставити намети? На березі? Це виключено. По-перше, як уже було сказано — на березі паша, і корів, хоч їх там і лишилось десятка зо два, ганяють на ту пашу кожен день.

Далі в поле дуже позаростало, так що не пролізеш, не кажучи того, що там торфовища, і можна провалитись, як там повигорало (а може, й нині горить, липень-бо, спекота), не кажучи, що там місцями досі болото непролазне. От. Ближче до села намети ставити? Хе... Та хто ж тобі їх там дасть лаштувати, як там скрізь людське сіно? Ви, значить, міські шибеники, наркомани і неформали, понапиваєтесь, чи обкуритесь, чи обколетесь, зачнете здуру серед ночі ватру палити, і хай горить до самих городів, так виходить? Ну, скажімо, пики їхній ватазі, може, ніхто чистити й не явиться — побоїться (молоді бо в селі майже не лишилось), а міліцію викличуть дуже навіть просто. Треба нам такі проблеми? Ото ж що не треба.

І де ж тоді, питається, ночувати? У старій Солиній хаті, як пропонував ото Руслан та решта? То вони, сердеги, не бачили тої хати... А то б примовкли трошки, еге ж. Та й хіба сама лиш тільки хата? А через двір пройти? Ворота, либонь, давно впали (або хто вкрав, хоча — навряд...) або ж похились на хвіртку, так що хіба перелазь, а зарості ж, зарості! Вони з батьками півтора року тому їздили, еге ж — предки думали, чи може город посадити, і ніби як під дачу. Фазенда! — сміялась із них Соля. Куди там дача, батько потім сказав, що хіба підпалити та й забути за те. Та там, чого доброго, в тій хаті стеля впаде з дня на день і сих

туристів нещасних привалить, в хліві он щось таке вже й робилось — тріщина пішла. А в самих будовах та в дворі — геть нічого нема, батьки ще тоді вигребли все чисто, а якби що й забули, так знайдуться охочі за ці роки — хіба ж ні?

Та й чим там тоді всі вихідні займатись? На табір той дивитись покинутий (чогось всім її одногрупникам дався той табір нещасний), а чи блудити по селу і витріщатись на пенсіонерів та алкашню місцеву, ага — теж мені забава. Купатись ото тільки? Та ще пак хлопці збирались порибалити — де там вони будуть, придурки, рибалити — понапиваються скоріш і дурітимуть, або роздушать булік і будуть тоді місяць по всьому місту галдіти, як вони в Сулимах план хапали. Ну нема ума — не вставиш.

І взагалі не хотілось Солі, щоб вони бачили хату, і двір, і вуличку її дитинства. Ні на що там нині дивитись — одна пустка скорботна та тлін. Та й дитинства того наче не було.

4

— Ну то як?

Внадився той Руслан, наче не перед добром.

Соля зітхнула і прилаштувала до корпусу останній контакт транзистора, передала Оленці — та складала їх рядами в щось на кшталт коробочки

для подальшого спаювання. Солі не був до кінця зрозумілий повний цикл виготовлення даних приладів у тутешніх цехах, хоч вона вже майже й закінчила факультет електроніки. Проте нині вони працювали в збиральному цеху, і тут все було більш-менш ясно: Юля сортувала деталі приладу — контакти до контактів, корпус до корпусу, видобуваючи їх з пакунка, потім Соля збирала прилад, а Оленка вставляла в ту продовгувату штуку.

Взагалі ця їх практика — це якийсь суцільний фарс, і це Солю бісило. Їх по документах усіх призначили помічниками начальника цеху! Причому їхнього профільного. А працювали вони по прибутті на завод в якості «принеси-подай» де тільки завгодно, в основному — в металістів. Інколи доводилось навіть тягати на собі не надто легку арматуру з числа шахтного обладнання! Одна була розрада — цехи там великі і дуже легко можна де-небудь загубитись ненароком. І ще вони інколи катались на візочках-підйомниках, немов на самокатах.

Сьогодні ж оце при прибутті за прохідну їх, трьох дівчат, перехопили жіночки з їхнього профільного відділення підприємства і забрали до себе допомагати. А це приперся Руслан (видно, злиндив од металістів — як же ще) і нумо про той пікнік, чи турпохід, чи як його це назвати. І в

їдальні на перерві, напевне ж, знову всі будуть про се тептеліти.

— А она большая? Ну деревенька эта... А? —
Юля копирсалась у пакунку з деталями.

Вона була кримчанка, з Джанкоя. Невисока миловидна дівчинка. Круглолиця, з густим каштановим волоссям і великими зеленими очима, добродушна, вона була улюбленицею всієї групи, але людей, що її знали мало, часто дратувала притаманна їй неухважність. Дівчина була вся в собі, і часто починала щось перепитувати, коли розмова вже давно закінчилась, або забувала якісь елементарні речі. У Конотопі жила Юлина бабуся по батьку, і ніхто до ладу не знав, чого її відправили навчатися в цей задрипаний райцентр. Питати було якось не дуже зручно, а хто й питав, то отримував не надто чітку відповідь. Чутки ходили різні — дехто навіть казав, що в Криму Юля була наркоманкою і лікувалась. І нібито батьки відправили її сюди, аби ізолювати від тамтешньої широманської компахи. В це важко було повірити — в усякому Солі. Тобто — якщо обоє Юлиних батьків не зуміли контролювати її вдома, то тут з нею мали вправитися сама сімдесятилітня Юлина бабця? Як на Солю — абсурд. Але, може, в цьому й є якийсь сенс.

Якось Соля ходила разом з Юлею в автошколу — вчилися на права. І от тоді вони

проходили медкомісію, теж разом, і Соля мимохідь бачила крізь розчинені двері кабінету, як при здачі крові з вени медсестра довго бурчала на Юлю, а тоді стала забирати з кисті. А не з ліктя, як то зазвичай буває. Хоча — мало там що це могло значити...

Юля чудово розуміла українську, але не говорила на ній досі добре — навіть після майже трьох років навчання тут.

— Та яка вона там велика... — роздратовано почала Соля.

— Так то ж іще краще! — перебив її той придурок Руслан. — Тиша, природа, романтика... Дівчата, ви чого?

І жартівливо обійняв їх з Юлею.

— Одчепись! — відштовхнула його Соля, а Юля тільки байдуже пирхнула.

— Заночувати по суті ніде, а дорога... — Соломія знов почала заводитись, як і вранці в заводській їдальні. — Ти подумав, яка там дорога? Грунтова, розбита... Ледь не через саме болото. Ото застрянемо там до ночі — будеш знати!

— Та може ж, якось проїдемо... — то вже Єгор.

Соля й не помітила, як вони з Сашком ввійшли в кімнату, і одразу якось знітилась. Ну якщо й Єгор хоче...

Єгор був музикант-самоучка і співав щось

таке до біса альтернативне в самодіяльному групешнику, що збирався на репетиції в актовому залі їхнього технікуму. А ще Єгор подобався Солі з самого першого курсу. Вони навіть типу потоваришували, але далі того не дійшло. Вона часто ходила на їхні репетиції і сиділа сама в темі актового залу, а вони відривались на сцені — вона плескала в долоні і казала щось середньої тупості підбадьорливе, а потім Єгор зазвичай проводжав її додому. Одного разу навіть запросив на щось на кшталт жартівливого побачення. Ну як запросив — Соля його непомітно сама до того підвела. Вони обоє тоді якраз були типу як вільні.

За це треба сказати окремо. Єгор подобався Солі, а Солю скоріше за все вважав просто «хорошою дівчиною». Він зустрічався з молодою викладачкою їхнього ВУЗу. Ну як молодою — це дивлячись для кого молодою. Вона була старша за Єгора майже на десять років... Йому нині було 19, а їй 29 — Соля навмисне визнавала точно. Ну і зустрічались вони... Словом, Соля вважала, що Світлана Дмитрівна з нього вірьовки плете — і всі стосунки. У них часто бували скандали, він жив то в неї, то вдома, то десь у друзів, то взагалі — в товаришів у гуртожитку. Бував добряче напідпитку після тих скандалів. Він їй, бувало, трохи де про що жалівся, але не детально, звичайно.

І от тоді вона якраз сама порвала зі своїм

старшокурсником, дебільний був роман, їй-бо... Словом, порвала, а він в черговий раз пішов від своєї відьми і запросив Соломію в кафе, а потім вони гуляли під ручку парком, а потім ще забрели на якийсь патріотичний фестиваль в центрі міста і збиткувались там зі всяких дебілів і дебілок у вишиванках. Словом — чудовий був вечір, і Солі було так хороше тоді. А потім все закінчилось. Дуже швидко — пару раз після того здзвонились, і він знову вернувся до своєї відьми, а хай би їй пусто було!..

Ні, Світлана Дмитрівна була жіночка ефектна — це навіть Соля мусила визнати. І вдягалась ефектно, і поводила себе відповідно. Більшість хлопців з її курсу з самого початку навчання мріяли з нею переспати і по чорному заздрили Єгорові, та й до всього вона нібито була якоюсь родичкою ректору, хоча цього й не афішувала.

Соля, звичайно, як і будь-яка закохана дівчинка її віку, не думала, що Єгор міг би зустрічатись з тою Світланою через її службове положення, так би мовити. Він, звичайно, був із бідненької сім'ї, і коли переїхав до Світлани, то став помітно краще вдягатись, і гроші в нього з'явились, але ж не міг він через гроші, і тому подібне... Ні, дурниці! Він же такий хороший. Ну просто найліпший у світі.

На місто лягають сутінки, і на розбиті провінційні дороги лягають сутінки, і на села та хутірці вкруг міста лягають пізні липневі сутінки. І довжаться лячні тіні, і над химерними болотами, над меліораційними каналами в очеретах та вербах, над рядами тополь вздовж доріг і над хащами вздовж залізничних насипів підіймається густий біластий туман. І сонце сідає за далекий обрій, плутаючись в дротах високовольтних ліній.

І очманілі електропоїзди сунуть крізь дурну провінцію, поєднуючи острівці міст, і в містах загораються дурманні примарні вогні, і машини розрізають фарами тьму доріг, і псують шинами скорботний розбитий асфальт, і тривожать псів у будах, аби ті затим не давали спати своїм хазяям у тихих напівмертвих селах.

І в вишині на сході блищать близькі зорі середини літа, зорі мінливі, п'янкі зорі юності.

І туман встає над покинутим піонерським табором в Сулимах, над його лиховісними хащами і його високими густими травами.

І там чутно людські голоси.

— Ото дурбелік, і скільки тут тої міді, га?

— Та ось завали рот! Тут сама табличка кілограм десять, онно поваж возьми. Попробуй, ну...

— Сука, мало того, що перлись ще, млядь, через усе болото, так поки ще розколупали той пам'ятник, я гребу... Аж упрів на...

— «Дітям-піонерам майбутнього від...» — що це за херня?

— «Від їх ровесників...», дурбелік ти...

— Та ось завали... «Від їх ровесників, дітей-піонерів 1984-го року. Відкрити в 2084...» Це що, через сто років, виходить?

— Ну ти, блін, каліка, порахуй возьми. Чи тільки до десяти, а далі ні? Капсула часу називається, чув таке? Ану дай хоть подивлюсь, що вони там накаляли... А то ми до дві-84-го не доживем з таким життям собачим... Ну.

— Та тут шось важке, мля...

— Ось не гони.

— Мля буду, ану, Вітя, поможи лишень...

— Ну давай, тягни вже!

— Ніхера собі грамота. Може, це бомба яка...

Сука! Шо це за херня?

— Ану дай сюди... Та важке, бля. Ану достань ліхтар з сумки, вже не вижу ніхера... Що це за поїбень? «Власність Міністерства оборони СРСР», тут іще номери якісь... Шо таке Ахірет, ти знаєш?

— Ні...

— Блядь, оце ми шось нашли... Тут іще шось, Масіх якийсь, шо за Масіх? Код для активації

офіцеру та командирі групи... Ага, ось. Та шо ж за поїбень?... Оце ми шось нарили, чуєш?

— Шо там написано?

— Не відкривати контейнер, смертельно небезпечно. Повідомити персоналу. Тут вибито на кришці типу. А то шо, бумага якась?

— Ні, алюміній. Пластинка алюмінієва... Чуєш — поклади ось його, може там газ який, або то міна. А прикинь, то бомба ядерна?

— Я в армії такої херні не бачив... Осььо стрілка показує на кришку, а на кришці... Шо це таке? Не по нашому шось. Б... Ба'д ас-самах... йа сакені... н-нар. Шо це значить?

— Це значить: «Дозвольте-но, жителі вогню», — проказав за їхніми спинами м'який жіночий голос з помітним східним акцентом, і обоє чоловіків, злякано обернувшись, гепнулись у високу траву коло пам'ятника дітям-героям.

Один з них випустив з рук важкий контейнер, який чогось наче одразу полегшав між тим, чи то йому так здалося...

За ними в густій траві, по-мусульманському склавши ноги, сиділа якась дівчина. Її густе смоляне і хвилясте волосся було розпущене і навдивовижу довге — воно спадало вниз так, що не можна було бачити лиця. Вбрана вона була в щось на кшталт армійської куртки, чи то пак комбінезона — чоловіки помітили маскувальні плями ще

радянського зразка, такий камуфляж бував у радянських десантників у фільмах і на фотографіях. Рукава були закочені по лікті, руки по зап'ястя губилися в траві, а ноги в неї були босі — на ногах були якісь дивні штани, чи то спортивні, чи якісь чудернацькі шаровари. Але на босих ногах один із чоловіків угледів шкіру дівчини — синювату, немов мертвецьку, і якусь слизьку. Чи то, може, йому так здалося.

А інший чоловік спитав, трохи оговтавшись:

— Чого підкрадаєшся? Ти хто така? Місцева? Як тебе величати, ти?

— Мене-бо? — спитала дівчина, не піднімаючи голови і не прибираючи волосся з лиця. — Звати мене... ну, скажімо, Аль-Узза. Тобі це про щось говорить?

Чоловік почав підійматись і обтрушуватись од бур'яну і торішнього листя.

— Шо, ти якась мусульманка? — він недоладно хихикнув. — Чи хто? Тут наче таких нема... Чи ти насміхаєшся? Ти відки? Чия будеш?

— Я? — здавалось, жінка задумалась. — Звідки? Ну, скажімо, з Ірану. Так годиться? А чи мусульманка я? Ну... Можна й так сказати. Думаю, так, мусульманка.

— Шось ти таке плетеш... — подивився на неї чоловік, що піднявся. — Чого ти прийшла?

— Я прийшла, ібн Адам Абу аль-Башар, аби

з'їсти ваші душі.

І вона підняла голову і прибрала волосся з
лиця. І вони побачили її лице, о, її лице!.. О, її
прекрасне і жахаюче лице джінері...

і ці ікла з-під губ...

і ці суцільні більма замість очей...

* * *

Покинутий піонерський табір в ранковій тьмі
липня.

Лиш хащі та височенні трави між будов, а
тротуари встелені перегнилим листям давно
минулих літ.

Лиш блідий туманець вздовж стадіону та
розбиті очниці вікон.

Та гайне з полів п'янкий літній вітер — внесе
в обшарпані коридори запах пшеничних нив,
полину, тяжкий туманний дух далеких боліт,
глинисті пахощі вологої куряви обочин.

І вітер хитатиме трави. А десь на селі
витимуть пси.

А тоді поволі стане світати, і кривава зоря
спалахне над руїнами колгоспного двору та школи,
над сонними вуличками запустілого села, над
покинутим піонерським табором в його тужливім
сні липня.

Зоря залле своїм млосним світом похмурі

алейки і стіни столової, розжене перегода ранкові тумани. Тумани зблякнуть, розійдуться, зберуться в вологу, в холодну росу і окроплять за тим дрібно високі трави між алейок, павутину в розбитих вікнах. І в ранішньому світі оті краплинки будуть чимось схожі на кров.

Але й крові буде немало. Під розбитим пам'ятником дітям-героям вона також оросить високі трави і стомлену курну землю, потрісканий асфальт. І там буде нудотно тхнути кров'ю, але буде там не сама лише кров, а і розтерзані спотворені людські останки, розкидані навсібіч. І шматки одежі, і обгризені кістки.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

(Аль-Каззаб)

1

До всього суцього Всевишній Аллах сотворив з бездимного вогню джинів і заселив ними пусті землі од обрію до обрію. Всевишній велів їм жити і процвітати в його світі і поклонятись Йому і славити створений Ним світ.

Так задовго до творення Адама з Хаввою джини, або ж жителі вогню, населили собою всі землі. Певний час вони так і жили згідно волі

Всевишнього Всемилоствого і Всемилосердного, але з часом світ джинів наповнився смутою та погібеллю, ба навіть скверною на самого Аллаха, адже джини в гордині своїй, порушивши іман, забажали над Ним звеличитись і самим зробитись аль-Джаліль подібно Йому Всевеликому і Всемилосердному.

Джини всуціль розбестились та розпустились у своїм падінні, їхні общини і царства занепали, почались міжусобні війни, і міста джинів тепер палали в огнях. Війська сходились в кривавих бійнях, несучи смерть мільйонам і суцільні руїни, а також хвороби і голод — сю смуту нарекли Газават Аль-Джаннат і прокляли в віках, позаяк, бачачи безчестя своїх творинь і прогнівившись на них у своєму серці, Всевишній Аллах наслав своїх малаїк, аби ті спустошили від джинів райські сади, багатьох із них там понищивши.

Так занепав і згорів світ джинів, лишившись в пам'яті людей, що прийшли за ним, неясним спогадом. Але Сини Адама мають бути пильними, адже задля їх випробування Аллах не знищив усіх джинів, і в місцях безвісних пробувають в ув'язненні імами з числа джинів — наймогутніші і найбільш зловісні з них, ахль аль-Кітаб часто йменують їх Духами Пустелі.

Чоловіки їхні йменуються джини, а жінки — джінері. Вони можуть здатися подібними людині,

але та подібність оманлива — джини мають цілком чужорідну людині природу. Вони мають незрівнянну з людьми могутність — можуть перекидатись на будь-яку живу й неживу істоту, вмить переміщатися з місця на місце та навіть заволодіти розумом людини. Вони володіють могутнім чаклунством, можуть проникати за межі цього світу, але з волі Аллаха від них приховано потаємне, на відміну від людей.

У своїй істинній яві скидаються на людину, але мають синювату і слизьку, немов мертвецьку шкіру, гострі хижі ікла, а очі суцільно білі без зіниць, немов у якого сліпця. Вони любляють болота та кладовища, також зустрічаються на полях бойовищ, де в сутінках поїдають трупи. Всі вони харчуються мертвечиною, і то для них найліпша їжа — вони розривають могили і поїдають мерців, а також можуть підстерегти людину в пізній час, аби вбити і з'їсти, можуть викрадати малих дітей.

Джин може вселитися в тіло людини, може захопити її душу, і тоді людина та стає Абд Іджх, і ходить, як живий мрець, і служить своєму імаму. Також джини можуть піднімати мерців, вселяючи в них свою волю — можуть навіть наростити плоть на кістках і жити тоді в такому тілі, або ж одночасно в багатьох тілах.

Воно і починався ж той день якось по-дурному. Ну, буквально. Треба було вставати на ту пастівню чуть світ, а дурнота підіймалась по горлу, і голова тріщала, і всі жили по тілу викручувало. Ну, а чого — перебрав. Видить Бог, не сам же лигав, а з тим тестем, короста би його побила, сякого! Ні, базару нема — він як козу привести, то й не дурень на таку справу. Та ну і потеревенити під се... Але ж баран з барана, сука, баран з барана...

Ні, ну — розсудіть самі лишень. Діма зі своєю ненаглядною Іришкою приїхав з міста в акурат вчора ввечері. На своїй машині, між іншим — і того, й сього привезли, вони тут, матір їх бери, тих селюків, нічого путнього й не їдять, як на Діму, не дивлячись, що хазяйство держуть. Ковбаси там пару палок, копченостей привезли, ну і оселедця, і консервів там — шпротів тих же... Онно де навіть бананів-мандаринів — коли там вони що таке бачать, еге. А круп та розкруп притаранили? Словом — затарились в супермаркеті перед тим нічогенько. Ну і явились, а тут теща та... Ні, є її вина в тому — чого вона полізла з тою наливкою? Домашненька, домашненька, еге ж...

Воно б то випили тої наливки, на тому й кінець, аби ж не тесь. Тещі при зятю невдобно було його приструнити, а він — по пиву та по пиву.

Ну, пішли в генделік. Словом — і горілка найшлась за тим.

А до того — ніхто ж не збирався зятя будити зрання. А тільки ж випадало на сей тестям череду гнати на пашу, а тесть зрання, ще до світу, як пішов похмелятись, так оце, либонь, і понині нема. Теща, правда, думала кого найняти... Та і найняла би, аби не та Іришка його, ну сказано — село селом. Дівка з села вийде, а село з дівки ні в яку. Зачала будити Діму. Давай, мовляв, поженем лишень удвох. Діма би її послав, та...

Був у нього грішок, і він його боявся. А ще та вчорашня кумедія...

Що ж це було? Ага... Вони вже були добряче вмекані тоді, як прийшла міліція. Та ну як міліція — дільничний тутешній з якимось у цивільному, вже ніч була. Діма й протверезів трошки од того. Бо подумали всі, що то знов Ольку Пасічникову шукають. А зникла вона, як казали, з тиждень тому — вийшла на гульки з такими ж, як і вона, шалавами, і не явилась, і оце досі нема, і ніхто ніби й не бачив. Там і Ольці тій років п'ятнадцять всього, школярка... А шльондра знатна — либонь, з половиною району перетягалась. Кажуть, могла і за гроші, могла і так.

З Дімою була так.

З місяць тому, в тому ж клубі, тут же, в Сулимах. П'яний, такий як і нині, а вона, мабуть, повелась на те, що міський. І він тепера боявся, не знати, чого більше — чи міліції, чи своєї Іришки. Воно то, може, й минеться... А то теж мені дивина — з ким вона тільки не скліщувалась? Либонь, ото і порішив хто по п'яному ділу, абощо. А міліція тепер другу неділю з села не вилазить, тусуються тама коло сільради і теж бухають собі потроху, а що їм ще робити?

Але виявилось, що на цей раз явились у іншій справі. Розпитували спочатку те саме все — коли приїхали гості, та чи не бачили до цього чужих у селі. Записували. А тоді, як уже ішли, то теща й спитала дільничого, мовляв, що там зчинилось знов, чи Ольку там не найшли. Дільничий і повів скупо (й не дуже охоче), що так і так, пришили якихось двох черметчиків із сусіднього села. Вони, мовляв, у піонерському таборі покинутому метал дерли тої ночі, а що там за тим сталось, ще до ладу ніхто й не знає.

Певне, дільничий засоромився тещі — ото й розказав. Вона ж у школі викладала до пенсії — і його, певніш за все, вчила.

Попри все зранку довелось встати і займати корів, не дивлячись на ту дурноту з головним болем та викрчуванням всіх жил. Діма займав найбільшу

череду з двох наявних — пройшов аж на інший край похмурого світанкового села, минув загалом дві вулиці. В селі людей мало, але воно розкидане по пригірках — ноги наб'єш, поки тільки займеш, а ще ж таскай ту череду на вигін, та тягни за собою рюкзак з пожитками за плечима.

Діма мляво ляскав батогом, доходячи до околиці, хай виганяють уже — не одному ж йому чуть світ мучитись. Ох, лягти б нині отам ото коло автобусної зупинки під дорогою, прямо на землю — байди що росяно, лавочки в самій будці все 'дно зірвані давно. Вкутався би в дощовик абощо, та й дрімав або так просто лежав, заплющивши очі. Дурнота дереться по горлу і нудить нормально так, але вирвати не виходить, та наче, диви, й не хочеться — недобрий знак. Так йому хтось казав, з цього, мовляв, алкоголізм починається. А руки дрижать? Та наче й не дуже... Хтозна.

І яке ж ще до всього противне це село... Не те щоб Діма був такий уже і міський — не раз і не два літував у батькової матері в Новомутині, тут же, в районі, тільки з другого боку міста, а все ж... Може, йому там більше подобалося? Хтозна, чи більше. Там село також запустіле, але не наскільки, і піонерський табір є, але не покинутий. Назвали просто — дитячий табір відпочинку, і возять дітей по профсоюзних путівках там різних. Там Сейм, на Сейму добре влітку, не те що тут — і річки путньої

нема. Та й узагалі — там яось веселіше, чи що... А може, просто в дитинстві воно все веселішим видається?

4

Зайняв ту розтрикляту череду, як сонце вже дерлось угору, піднявшись трошки над обрієм, над дорогою з села і придорожніми тополями вздовж неї. Погнав, значить, та трохи побігав по хашах за двома вередливими телицями, поки догнав у центр. Воно й не хотілось бігати, але поки бігав, то трошки впотів, і наче навіть попустило його од того. Як минали школу, то скоса зиркнув на її вибиті вікна і зарослі клумби. Видить бог, з дня на день почнуть шифер з даху знімати, та мо' двері висадять. Лише тої осені став дітей автобус забирати в Дубов'язівку, а сюди вже, видно, навідувались. Казав хтось (чи та ж Ірина?), ніби лазили з того боку, де парк, і витягли через вікно історичного класу картину покійного вчителя малювання «Переяславська рада». От на чорта? Цього Діма ніяк втямити не міг — кому треба та самодіяльність?

Коло сільради знов ошивалась міліція — стояло дві машини з міліцейськими номерами і ще один джип, а коло нього стояв і кури́в, обпершись об двері, якийсь чувак у камуфляжі. І що воно за

кент?

Дімі не хотілось переходити на той бік дороги, щоб краще роздивитись незнайомця, але він і відси вгледів, порівнявшись, що то якийсь солдат, у звичайній формі, в тільнящі і в кепчику, погонів звідси було не розібрати. Скидається на те, що водій джипа (бо якось він надто безцеремонно об нього обперся), але це, виходить, якесь вояцьке начальство в Сулими явилось — за чим? Треба буде в тестя ввечері розпитати, як той проспиться трохи, абощо.

Звернув, значить, в прогон, а тієї халяви й досі нема. Ну точно ж із кимось стояла й тринділа посеред дороги! Постояв хвилі зо дві — жене онно свої десять корів. Головне — сама піднялась той скот гнати і не може тепер до ладу з тією жменькою корів впоратись. Ну сказано — халява. Діма аж сплюнув презирливо... Корчить із себе батьківську помічницю, а зараз же зачне стогнати, як їй важко, та як вона пилюки набралась, та як впарилась на сонці. Тьху! Яка там вона помічниця — папка й мамка мазали з дитинства, до міського життя готували свою принцесу — ага, мені на шию, — сердито скривився Діма. Ну нічого, осььо я на полі відіграюсь, ляжу спати, а вона хай гасає ту череду завертати хоч і до самого обіду.

В принципі, так воно і вийшло — проспав Діма ледь не до самого обіду тоді. Але й Ірі

особливо бігати не довелось, скотина паслась сумирно.

Другий раз як гнали, то Діма джипа з водієм коло сільради не побачив уже, а догнавши до болота, й забув уже за нього благополучно. Перед вечором дурнота його наскільки попустила, що він навіть поїв із жінкою видобутими з рюкзака вареними яйцями та ковбасою з часником. Ну і погнали, значить, в без десяти вісім, як і годилось. І тут і трапилась ця неприємність...

Словом, як Діма догнав вже до своєї околиці села, то виявилось, що одної з тих дурнувятих телиць в череді нема. Довелось бігти до тестів по велик і мотатись оце тепер з Іришкою по болоту.

— Скоро тьотка Людка й сама з чоловіком набіжить, а він у неї знаєш який вредний? Зек! — почала причитати перелякана Ірина, коли стало сутеніти. — Лаятись будуть!

— Та хай лаються... — махнув рукою Діма.

Вони вже облазили обидва краї поля, що збоку від боліт, ходили й до річки, а Діма навіть лазив по зарослій лісопосадці на краю колгоспних нив, обв'язавши батіг навкруг шиї, як вішалку, аби той не згубився ненароком в бур'янах.

— Давай... — легенько штовхнув він Іру, зиркнувши на захмарений та закривавлений обрій. — Давай, іди лишень до ставка, а я тоді по крайніхгородах пройдуся, поки ще світло. Ну

давай, бігом, чого ти стала, я зараз там швидко пробіжусь, але ж і ти не волочись до ночі...

Він сердито глянув на дружину і та мовчки, похнюпившись, пошкандибала в бік ставка, повісивши батіг на плече. Ну яка тільки не самотійна, хай Бог милує! — подумав він. Точно буде лазити там до ночі або ще й сама заблудиться, гляди — її як за ручку не поведеш, то вона нічого зробити сама не може, неначе п'ять рочків!

Він ще зиркнув на неї і поплентався вздовж городів. І думав про себе, що він справдешня наволоч.

Так, звісно — він розумів, що ті муки совісті є, мабуть, не що інше, як наслідок алкогольної інтоксикації, проте не хотів за те навіть згадувати, і не заспокоював себе, а ще дужче вкинувся в самокартання. Подумав, що і напився вчора за те. А через що хіба? Він перед Ірою винуватий, і винуватий сильно. Хіба ж ні? А вона ж хороша, і він її любить, як і раніше, як в ті роки, коли зустрів її — юну студентку-селяночку на якійсь дискотеці в їхньому технікумі. Він любить її, а злиться він не на неї, а на себе. Бо чого ж злитись? Що вона самотійна? На бога — ця її самотійність так його окриляла в перші роки їхнього знайомства! Він відчував себе таким мужнім і таким сильним, піклуючись про неї! В інших дівчатках його і коробила якраз ота їхня надмірна діловитість, що

межувала з меркантильністю і якимсь вульгарним міщанством. А Іра не така, вона в магазині продуктів не купить, якщо її за ручку не відведеш, а як і купить сама, то щось не те. Йому ж так подобалось проводити її на вокзал кожні вихідні, і купувати білет, і садовити в автобус, і проганяти різноманітних безбілетників з її місця, якщо такі траплялись...

А потім він зняв квартиру на власні гроші, котрі надібав на заробітках в столиці, і вони стали жити разом. Господи — та вони ж і досі не наважувались на дитину лише з його ініціативи, якщо вже розібратись. Він просто боявся за неї. Як їй буде при цьому, вона ж така безпомічна, а він її так любить.

А тепер він її зрадив. Так, на п'яну голову, так — та шалава і мізинця її не варта, але все ж...

Що тепер робити? Вчора сп'яну Діма був подумав, що аби її, тії Ольки Пасічник, не найшли зовсім. Мовляв, тоді ніхто не дізнається. Страшнуvато таке думати. Врешті — вона йому не винна, що він в гречку стрибнув з нею. Та і її шкода — дівча те, по суті й справді — вона лише школярка. Хай тупа, як пробка, хай і шльондра малолітня, але ж по суті ще дитина.

Він згадав, як вона йому повідала різні нісенітниці про своє життя в селі, так щиро, так по-дурному і так якось навіть зворушливо. Як вона

відбирала в свого відсталого братика якесь яблуко-гниличку, а тоді як мати прийшла п'яна, і ще за шось... Ага, це ж вона йому про вкрадену «Переяславську раду» і повіла, а не Іра, точно. І що ж тепер йому, Дімі, робити, га — питається?

Деручись обніжками, Діма вирішив зараз же все повісти Ірі. Так і вирішив. От просто зараз — найдуть телицю і, йдучи додому, він скаже Ірі за те, і скаже, мовляв, роби як знаєш, але я все одно тебе люблю. А там як знаєш. Ото і все.

Але тут же він почув звідкись віддалік Ірин крик.

Він одразу кинувся стрімголов у той бік — чогось одразу зачув недобре, і воно, те недобре, немов у саме серце кольнуло шилом.

Біг і біг, доки назустріч не показалаь Іра — вона так само швидко бігла високими болотними травами, розхристана і простоволоса, згубила, видно, десь свою біласту хустину. Батіг скажено теліпався у неї в руці.

— Що сталось? Що сталось?

Діма спіймав її в обійми, вона плакала, лячно здригаючись.

— Що?

— Дімо... — вона захлиналась слізьми.

— На, утрись, — він достав носовичок — вона вічно забувала собі взяти, і він постійно приберігав для неї.

— Я... Я найшла корову в шлюзі. Найшла корову, а вона там...

— Що корова? Втопилась?

— Убилась... Убилась, певне, скрутила в'язи, а... Не можу!

— Ну, не плач, не плач... Ну, Іринко. Ну заплатимо, а що ж? Ну, в мене ж нині гроші є, ну ось не плач, заради бога. Біс з нею, з тою скотиною.

— Дімо, там не корова, а вона!

— Хто? — Діма ледь відсторонився, аби глянути на неї.

— Олька Пасічник в канаві лежить! — знов розридалась.

Діма видихнув.

— Мертва?

— Я... — Іра вхопила його за руки. — Я зразу думала, що мертва. Ну вона аж синя, лежить, і у воді там, у мулі... Ну так як не перший день. Я трохи підійшла глянути, а вона встала! Встала і пішла на мене, Дімо!

— Так, тихо... тихо...

«Привиділось. З переляку чого тільки не привидиться», — думав Діма.

— Вона там... Вона там ходить!

— Іро. Іро. Іринко, — він взяв її за плечі. — Іди додому і зви міліцію. Вони там у сільраді сидять. Або хай я сам тоді заявлю, а ти йди додому зараз. Я піду гляну...

— Та вона ж там ходить, куди ти підеш?! — обхопила його в обійми.

— Іро, тобі здалося.

— Я боюсь сама йти болотом... І тебе не залишу. Ідім додому, прошу Дімочко!

— Іро, я маю глянути.

«Мало там що їй привиділось в присмерку? Може, й нема там ніякої Ольки, га?»

— Дімо, вже сутеніє, ідім додому!

— Як хоч, підожди мене тут, я швидко гляну й назад. Де вона, коло першого шлюзу?

— Я боюсь тут залишатись сама... — знов гірко розплакалась, як дитина. — Я піду з тобою тоді.

— Ну ходім, показуй, куди йти.

Корова дійсно лежала в меліораційному шлюзі нежива — видно, спіткнулась і впала туди, і зламала шию абощо, онно де і кров наче видніється. В шлюзі і самій канавці води не було вже бозна й одколи, хіба дощі, бувало, наллють трошки, а мул в канаві все одно вогкий, сказано — болото.

Так от — ніде в тому мулі Ольчиного трупа не було. І ніяких ознак, що він там був до того, хоч Іра і вказувала на мулисте місце під низькою розлогою вербичкою, метрів за п'ять від самого шлюзу. Мул там і правда наче щось змісило, та певніш за все, сама ж корова, воду шукаючи, або хоча б і гуси цього дня чи минулого.

Іра ж вперто говорила, що Олька встала і пішла.

— На ній і юбки не було, ноги голі... І кофта обідрана.

— Іро, привиділось...

— Ні, Дімо, ні!

— Привиділось, сонце...

Йшли додому мовчки, Діма спереду, а Іра трохи позаду, похиливши голову.

Він міркував про те, що прийдеться одчехнути чималеньку суму господарям телиці зі своїх заробітків тепер, а про що міркувала Іра в цей час, він і не здогадувався.

Вона перша звернулась до нього.

— Я знаю за те, Дімо, — сказала вона досить спокійно.

— За що? — перепитав він, вже по суті й не сподіваючись на іншу відповідь.

— За тебе і Ольку.

— Іро... — він спинився, не обертаючись, почув, що спинилась і вона. — Я хотів тобі сказати. Хоч вір, хоч ні, от просто зараз думав сказати... Я... Вона для мене нічого не значить, це було на п'яну голову... Ти, звісно, можеш мені не вірити... Що це я плету й справді. Чого я раніше цього не сказав?

Він присів навпочіпки і обхопив долонями лице — повернутись до неї так і не наважився.

— Я, чесно, не знаю, нащо я це зробив... Я так жалкую, Іро. Правда. Хочеш, вір, хочеш... Боже, як це все, либонь, гидко звучить для тебе. Уявляю. Але їй-бо не знаю що й казати.

— Тобі сподобалось з нею?

— Зачим ти знущаєшся? — він встав. — Маєш право, звичайно... Але навіщо це?

— А ти би міг привести її до нас. І жити з нею і зі мною одночасно. Я б не образилась, чесно-чесно! А хотів би, щоб я спала з нею на твоїх очах, як би це тобі подобалось? Ну зізнайся, що ти цього хотів, га?

І вона дзвінко розсміялась якимсь диким відьомським сміхом.

Це все було так на неї не схоже, що Діма різко розвернувся від подиву.

І вгледів її, свою Іру.

Її струнку жадану постать на тлі туманних боліт і занедбаного поля, на тлі далеких колгоспних нив і вмираючої заграви.

Її тьмяні коси під п'янким вітром...

Її суцільні більма очей...

5

МІНІСТЕРСТВО   ОБОРОНИ
УКРАЇНИ
ГЕНЕРАЛЬНИЙ   ШТАБ

ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Надзвичайно секретно, негайно

Доповідна записка
Президенту України

У зв'язку з несанкціонованим виконанням завершальної фази операції «Аль-Каззаб»

Генеральний штаб
вповноважений інформувати Вас про наступне:

Другий джин, відомий нам за ім'ям Аль-Узза, був пробуджений з ахірету минулої доби на території села Сулими Конотопського району Сумської області.

З самого початку джин почав проявляти агресію — він вбиває і вселяється в тіла людей, також, імовірно, вселяється в мерців — нам вже відомі як мінімум два таких випадки. Крім цього, всупереч наявним у нас даним, Аль-Узза є імамом, і його можливості не еквівалентні можливостям спітакського джина, випадково пробудженого на території Вірменської РСР в грудні 1988-го року.

Ми робимо все можливе задля мінімізації руйнівної діяльності джина, але контролювати його не можемо. Більше того — нам стало відомо, що джин мовбито одночасно вселився в тіла очільників силових відомств міста та району і примусив їх покінчити життя самогубством, деяких при цьому примусив вбити членів своїх сімей. Щоправда, дана інформація поки що є неперевіреною.

За Вашим наказом Збройні Сили України в ці хвилини приводяться в повну бойову готовність.

Заступник начальника
Генерального
штабу Збройних Сил України
генерал-майор

І. М. Чубенко

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ

(Дар аль-харб)

Мерці вставали з могил. Тяжкої, невимовної ночі сухувійного і терпкого літа вони вилазили з своїх могил — блукали тихими цвинтарями в блідих туманах, пробирались крізь тривожні хащі та буйні трави, зрідка виходячи на людські городи.

Вони були різні — на деяких геть не було одежі, на деяких — стліле і обірване ганчір'я. Деякі молодші, деякі — старші, деякі — зовсім діти. Але всі як живі.

І у всіх — суцільні більма на місці очей.

Пахкої і сумовитої, пронизливої липневої ночі вони стогнали і брели вулицями запустілих сонних сіл, лякали псів у будах, повертали на безлюдні дороги в полях.

Глупа дурманна ніч, лунка і безкрая, розстигалась, мерехтіла непевними зорями.

І мерці шукали живих.

2

Неясне світання жевріло над містом дитинства, коли Соля нехотя вибралась із обшарпаного під'їзду. Перед тим довго совалась спросоння в квартирі і гуркотіла посудом, готуючи собі сніданок. Добре, мама на вахті в столиці, а тато з ночі стирчав на прохідній свого забитого провінційного заводика — а то б, певне, усіх домашніх побудила.

Треба було укласти в наплічник всю одіж, і телефон, і «приблуди» до нього, і термос із кавою про всяк випадок, і дощовик так само — та багато чого. Взяла навіть легенькі, але цупкі кеди ще про запас, штанів спортивних пару, спрей від комарів (учора в аптеці прикупила), цупку вітровку з военторга (ледве що не даром), цілу купу пігулок і каламарчики з перекисом, йодом... За медикаменти особливо переживала — навіть антибіотики прихопила нащось. Потім сиділа серед кімнати і думала — на біса хоч ті антибіотики? Не на край же світу їдемо — півтори, дві години від міста. І від нудоти ось, к приміру, і активоване вугілля... Ну, вугілля, скажімо, хай буде — перед гулянкою ковтну декілька штук, аби не так п'яніти. Але решта всього? Ледь не всю аптечку вигребла... Про запас. Ну а чого, правда — вони всі такі міські, а на ділі — дурбелики. Ось зараз почнеться — де мобільний зарядити, а де магазин, а де аптека? Мобільний — хіба у сусідів (як пустять), «на фазенді» в нас вже давно відключили електрострум, води напитись — теж іди до сусідів і проси з насосу або ще через три двори до колодязя, бо той, що під хатою — замулився давно. Магазин? Магазин найближчий майже через десять кілометрів — у Жовтневому. Ну, як через поле — то заледве чотири, але можна ж і в болото забрести, або й просто в канаву, теж не надто й вилізеш. А ще мікроавтобус приїжджає з

райцентру зі всяким крамом, але тільки в вівторок, четвер та неділю (не завжди). Хочеш — дожидайся. А аптека... Ну як тобі сказати, де аптека? Тутечки десь. Зараз піду пошукаю.

Взагалі-то Соля не була відповідальною за, так би мовити, матеріальне забезпечення цієї поїздки. Мали впоратись самі хлопці, в основному — той же Руслан, та ще Оленка хазяйовита мала б допомогти, але... Де там вони впораються. Ото ж Соля і забила необхідним повен наплічник, та ще й чималу сумку довелося брати, та важезну до того.

Вона вигреблась із під'їзду і рушила млявим світанковим містом до точки збору, тутечки неподалік, коло покинутого стадіону, ганяючи в плеєрі свій улюблений «The Crimson Idol».

3

«Boy, you think you're
clever don't ya?

Girl, you think you're
so smart?

Come with me to
another side in a world so
cold and so dark...»

Текст був, звичайно, ідіотським, але Солі подобалася музична тема, тому вона й не вимкнула

магнітолу.

Вона саме сиділа в Руслановій машині, потроху дрімаючи під музику, поки решта її друзів розважались на березі річечки. Дехто купався, голосно плюскаючись, хлопці смажили шашлики, будши вже трохи захмеленими.

Молодь виїхала з міста рано вранці на трьох машинах. Поткнулись було в центр, але на проспекті Миру всі зачули міліцейську сирену, і гучномовець наказав всім цивільним автомобілям притиснутись до обочини, аби пропустити чималу військову колону. Посунули БТри та військові вантажівки — з них визирали втомлені, а чи мо' й просто заспані солдати в маскхалатах і з автоматами в руках. Студенти почали обговорювати, до чого б ця непевна колотнеча, і Руслан скомандував по мобільнику решті машин, аби ті повертали в околичні райони, мовляв, ще спине патруль, а у нас бо салони під зав'язку забиті. Береженого бог береже.

Він бо, той Руслан, попри всю свою показну сміливість, із самого рання добряче нервував, коли ледь не вся їхня група впакувалася в тачки. Ну так, під зав'язку — це ще й слабо сказано: в передній машині їх їхало сім чоловік, і в решті також було не просторніше.

Але доїхали в цілому без пригод. Кілометрів за десять перед Сулимами Соля, що сиділа на

передньому сидінні як провідник поруч з тим дурнуватим Русланом, порадила йому звернути на непримітну ґрунтову дорогу під лісосмугою — якраз між краєм болота та пшеничними нивами. Тут-бо вже навряд щоб хто на них чатував, а сама дорога добротна — не дивлячись, що ґрунтова.

Сиділи тепер оце на березі і розважались хто як. Незважаючи на Солині побоювання, вони знайшли не дуже широку, але чисту смужку на березі річки, та ще й хащі верболозу приховували їх ватагу з боку села. В усякому разі — накупалися вже вволю, але Солю трохи турбував той факт, що хлопці починали набиратись, і чим далі, тим дужче.

До того часу було вже далеко за полудень, і ниви аж до обрію вкрились дрижким тягучим маревом, що наповзало спроквола од боліт, в повітрі пахтіло мулом та стоячою загнилою водою, терпким духом підсохлих польових трав, словом — пахтіло млосним липневим полуднем, самою серединою душного літа.

— Спиш?

То Єгор підкрався до неї непомітно, він якось і до того згубився кудись із її поля зору.

— Спу, — всміхнулась вона мляво.

— Тобі тутечки не душно?

— Та двері ж відчинені... Де ти був?

— А... також сидів, куняв на березі.

— То мо' тебе після чарки в сон кидає? —

Соля збиткувалась, але не зло ясна річ.

— Ні, я не пив. Я ж маю ще всіх в село везти типу як. Сам же зголосився.

— Так, а що ви, власне, надумали робити?

— Ну... ось посидимо годинки дві і двинемо до тебе, мабуть. Чи ти пропонуєш намети тут ставити?

— Та чиніть, як хотіть, — Соля байдуже махнула рукою. — Не маю ж я вас тут увесь уйкенд няньчити, га?

— Й чого ти така люта? — Єгор широко всміхнувся.

— Та... забий, — вона ліниво відкинулася на спинку сидіння, а потім смикнула за важіль, трохи його опустивши, поправила сонцезахисні окуляри.

— Ходім поплаваємо ще як хоч? — не надто жваво запропонував Єгор.

Він стояв, обпершись ліктем об відчинені дверці, в плавках та змокрілій сорочці, накинутій на плечі — видно, сам недавно виліз із води.

— Наплавалась вже, — зітхнула Соля. — Заледве обсохла, нудить вже од того плавання.

Вона сама напівсиділа-напівлежала на водійському сидінні в самому купальнику, застеливши те сидіння рушником.

— А чим тут ще займатись? — ніяково знизав плечами Єгор.

— Так отож.

Соля про себе вилаялась.

«Аби тут не було всіх цих придурків, то я б з тобою плавала хоч і до ранку. Скисла би в тій воді! А так...»

Вона струснула головою.

«І чого це я психую? Видно, й правда перегрілась, а сама й байди. Чи піти й справді в воду? Тільки не глибоко!»

— Ходім, мабуть... — прорекла вона нерішуче.

— Прошу пані, — підморгнув він і подав їй руку.

А коли Соля взяла її, то він раптово притягнув дівчину до себе і неочікувано спритно підхопив на руки, поніс до води.

— Чи ти сказився? Відпусти... Та ось відпусти! Ну... Ну, Єгор... — нерішуче заголосила Соля, якимось ніяково всміхаючись і не сильно плескаючи хлопця долонями по голій спині — сорочка з нього спала і полетіла в бур'яни.

— Та ото ще! — хихикнув він і поставив її на ноги коло берега.

— Признайся, — мовила вона, важко видихнувши. — Ти набрався таки з тими придурками?

— З чого б це? — безтурботно здвигнув плечами той.

— А чогось ти надто веселий нині. Наче не

перед добром...

Він помовчав з хвилию, дивлячись на Солю так, немов бачить вперше. І за цю хвилию дівчинка подумала, що сама ж вона ось тільки-но просто таки мріяла, аби нікого навкруг не було, і вони купались би вдвох, і він доторкнувся б до неї — хоча б ненароком, і вона б до нього...

І це були дивні думки. Ні, не те щоб надто дивні — він їй справді дуже подобався ще з першого курсу, і все таке. І вона мріяла про взаємність. І її часом бісило те, що він її не сприймає як дівчину. Але... Словом — це важко було описати, але в цих її недавніх думках була якась непритаманна їй розкутість, якийсь не надто приємний шал, якась навіть... Хижість?

Соля не вважала себе такою вже скромняжкою, та й Єгора не вважала надто цнотливим, хоч вони обоє й були, може, трохи нерішучими по натурі, і це їх навіть ріднило. Але дивними були оці нові викрутаси, ба навіть не сама ця поведінка, а якісь нові нотки в ній, заледве вловимі. І дивно те, що ця невловима переміна відбувалась мовби з ними обома одночасно. Це все трохи бентежило Солю, і вона не надто розуміла, чого так.

Або хоча б і оцей його теперішній погляд. Втикає, мовби бачить вперше, і немов... Прицінюється абощо.

— Сама винна, — повільно вимовив він, зобразивши якусь незвичну самовпевнену посмішку.

— Я-бо? — Соля навіть розгубилась. — Чим я винна?

— Надто звабливо виглядаєш. Наче не перед добром, — підморгнув він їй, всміхаючись.

— Та ну тебе! — крутнула головою вона, трошки почервонівши, а хлопець тим часом подався до річки.

— Юляха! — весело окликнув він кримчанку, котра сиділа під самим берегом, занурившись у воду по самі ніздрі, і виглядала при цьому дуже кумедно та безпосередньо.

Хлопець стрімко підбіг до неї ззаду і сильно оббризкав їй голову, опісля чого почав енергійно пускати в її бік свого роду міні-цунамі.

— Отвали! — вирячивши очі по п'ять копійок, заволала Юля. — Отвали! Отвали! Отвали! — і зачала задкувати в очерет, попутно мляво контратакуючи.

Це все виглядало так кумедно, що Соля тут же забула про свої тривоги — вони просто вилетіли з голови, як поганий сон. За хвилину вона вже реготала з іншими одноклассниками, з берега спостерігаючи за тим імпровізованим бойовищем.

Вони побачили гелікоптери вже перед вечором. Вірніше — спочатку вони почули їх.

Спека вже почала спадати, і студенти збиралися їхати в село — пакували свої пожити в автомобілі та перевдягалися.

Коли звідкілясь, бозна й звідки з-за горизонту, долинув неясний гул, то Соля спочатку неухважно прислухалась. Вона саме обробляла Оленці рану на п'яті — та об щось порізалась в канаві, не глибоко, але обробити треба б було, звичайно. А ще той дурбелік Руслан вбив Оленці в голову, що мовбито її вкусив рак, а в раків дуже отруйні клешні, адже вони на дні водойм поїдають трупи утоплеників. От вже жарт так жарт — просто вмерти зо сміху! Ну воно й зрозуміло — Руся був нині вгашений дужче за решту. Єгор насилу вламав його не сідати сьогодні більше за кермо, мовляв — нехай Соля поведе Русланову машину, а він Єгор — Стасову «Славуту», ну, а за Сашкову «Беху» і розмов не було — ця сама Оленка була нареченою Сашка і дуже сумлінно його до оковитої не підпускала ні на крок.

— Ти правду кажеш? — допитувалась Оленка у Солі, поки та накладала пластир.

— Ось одчепись, малохольна, скільки тобі разів повторювати? — добродушно всміхнулась Соля. — Ну які тобі тут раки? Менше ото слухай